

BIJLAGE

(Kerkelijk archief van Brabant, nr. 1057).

fol. 48 verso.

Copia litterarum quas magnificus magister Rodi¹ scripsit Ytalis de ortu Antichristi.

Universis et singulis dominis civibus Ytalie aliisque christifidelibus per nostras innotescat litteras, nos magistri ordinis sancti Johannis iherosolimitani litteras recepisse a nostris exploratoribus, quos pro nostra fideliumque salute in partibus Babilonie asserte tenemus, effectualiter continentes quod currente anno m^o cccc^o lxxix^o quo die xii mensis decembris in extremis partibus Babilonie in loco

²³ B.v. in 1260 en in 1348 is er sprake van zulke brieven, cfr. N. Cohn, blz. 242.

²⁴ N. Cohn, blz. 112.

¹ Paleografisch is *Rodei* ook mogelijk, doch de latijnse plaatsnaam is *Rhodus*, gewoonlijk met h geschreven.

nominato Fordason seu Fordeysom in lingua materna in provincia de Recolasse ex quadam muliere villissima nomine Joneas ex stirpe Dan nata, natus est infans obscurus et tenebrosus. De patre vero nulla notitia habetur. Cuius aspectus nec clarus nec lucidus est, forme terribilis, oculis ardentibus ut lucerne ultra communiter aliorum infancium. Namque et idem infans existens duorum mensium loquebatur perfecte ut alii homines in perfecta etate loqui consueverunt, immonstrando se esse filium dei. Scribunt namque infantilis mirabiliter esse forma, tamen et ipsum omnem structuram habere dicitur et in eius nativitate virtutem celestem plurima monstra vidisse², nam ipso nato hora medie noctis tempore lucido et sereno idem tempus in tenebris est conversum in tantum quod in spacio trium horarum comparuit eciam ignis magnus super domum ubi dictus puer natus erat et unde hec signa magna fuerunt illa nocte³, quia 3a die post infantis nativitatem venit tempus tenebrosorum pluitque illa nocte lapides preciosos usque in diem et etiam visi sunt serpentes volare per aera. Unde dictus infans interrogatus respondit preciosos lapides significare electis suis gaudia paradisi, serpentes vero contrariis suis et mortem. In ipsa nocte quidam mons in terris Babilonie se divisit in duas partes in quo reperta est calumpna partim alba et partim rubra in qua scripta erat⁴ litteris grecis: In ista nocte venit hora mei ortus et exitus de mundo, quod nostri exploratores asserunt se vidisse. Similiter et dicunt infantem multa miracula facientem, mortuos suscitare, infirmos curare et⁵ cecos illuminare solo verbo vulneratos sanare. Notificant ipsum infantem in Babilonia tamquam verum deum adorare⁶, in quo si quis sue legi non credat Saraceni ducunt ipsos ad ipsum infantem et non volentes credere interficere facit. Et ultra dicitur ipsum declarare antiquas scripturas et non intelligentes eas loquelam⁷, facit eas intelligere et ultra prophetias quos⁸ nemo intellexit et ipse declarat. Et etiam quidem frater venerabilis sacre theologie magister de Viterbio ordinis fratrum minorum dabat certam fidem de ipso infante dicens ipsum infantem esse filium dei omnipotentem et hoc quia per spacium duarum horarum⁹ ante eius nativitatem audita est vox quam nostri exploratores asserunt se audisse cum magno tonitruo et rummore per partes circumstantes per spacium trecentarum milia-

² Het woord *infantilis* staat er wel degelijk zo geschreven. Tussen *virtutem celestem* en *plurima monstra* zou men misschien een voegwoord verwachten. Wij zien er echter van af alle ongewone naamvallen en constructies aan te wijzen. Ondanks het slechte Latijn is de bedoeling van de schrijver meestal duidelijk.

³ Het werkwoord *intelligentes* krijgt hier een dubbel lijdend voorwerp.

⁴ De woorden *illa nocte* werden doorgestreept.

⁵ Boven het woord *erat* staat een afkortingstreep, dus eigenlijk *erant*.

⁶ Het woordje *et* is doorgestreept. ⁷ In plaats van *adorari*

⁸ In plaats van *quas*. ⁹ In plaats van *horarum*.

rum. Qua propter nostri exploratores audientes hec et videntes et scripserunt quod ille esset quem expectant in fine seculi vocem Antichristi filii perditionis. Congregata provincia capitulo necnon nostri capituli consilio declaravimus aliqua in Babiloniam divulgare. Qui ad ipsos exploratores accedentes et veritatem inquisitam ex ipsis reversis intelleximus ab eis predicta esse vera. Et etiam asserunt se se infantem dictum vidisse de quo notificatum fuerat et etiam columpnam semi albam et semi rubram in ipso monte diviso repertam fuisse et etiam alia miracula vidisse de quibus longum esset scribere. Et vos devotissime supplicamus quod ista per Ytaliam et ad alias partes notificare velitis quatenus omnes christifideles mala dimittant et bona consequantur
fol. 49
et ab herili⁴ Christi Jhesu in brachiis sue gratie et misericordie suscipiantur.

⁴ Het woord *herilis* is van Frankische oorsprong en betekent heer, cfr. J.F. Niermeyer, *Mediae latinitatis lexicon minus*, Leiden, 1958, blz. 487. Paleografisch staat er enkel *hi*.

(*Archief Kasteel van Leeftaal, nr. 421*).

Copie van eenen brieff gezonden door den Grootmeester van Malta, by den welcken aen allen heeren ende princen van Christenryck geadverteert wort de geborte vanden Ante Christ gedateert den 20en Meerte a^o. 1601. Tot Malta by bevele vanden voirs. heere ende grootmeester.

Wij grootmeestere van Rodes Jerosolimitam doen te weten hoe dat wij nieuwelinghe brieven ontfangen hebben van onse bespieders, die ons ordenaerlycken adviseren van onse welvaert, hoe datmen inde contreyen van Babilonien nieuwers anders van en spreekt dan vant gene sy ons sijn schryvende. Als dat int jaer 1600. den 13. Mey in de vuyterste palen van Babilonien in Faures geboren is een kindt, donckerich en duyster, van wiens vaeder men gheen kennisse en heeft, geboren van eene seer schoone vrouwe, nochtans oock van onbekende geslachte. Tgesichte van welcke kint en is niet blyde-lyck maer in^a als seer vreesselyck, hebbende de tanden seer scherp gelyck van een catte, en syn stature veel grooter dan gemeyne andere cleyne kinder, want t'eynde van acht daegen het begonst te spreken volmaectelyck inder voegen dat verstaen wordende van een iegelyck, seyde het de gemeynte dat hy was den sone godts ende den waerachtigen messias, datmen in hem moeste geloven ende hem hauden voir sulcx. Waer van ons getuigen onse bespieders als tselve noch gesien hebbend op teynde van 2. maenden wandelende met kinderen van twee jaeren. Voirts seggense dattet geboren wirt te middage, ende dat de sonne verduysterde ende in dat lant niet gesien en werde in een lange wyle. Ende den hemel was duyster en in een oogeblick werdt wederom claer. Wy hebben noch verstaen van tributarissen van dien lande, dat inde nacht van synder geborten men sach vanden hemel nederdaelen een seer groot vier opt huys vant voirs. kint ende tselve seer haestelyck verdwynende. Werden gesien ontallycke saecken den geheelen dach van synder geborten: het regende manna ende costelycke gesteenten totten naevolgenden dach, ende sachmen door de loecht vliegen seer affgryselijcke serpente. Ende vraegende aent kint d'oirsaeke van sulcke teecken en het antwoirde dat de costelycke gesteenten bedieden d'utnemende blysschap diese hebben soudien die in hem soudien gelooven, ende de serpente beteekende de benautheden dat hebben soudien die in hem niet en soudien gelooven.

fol. I verso

Seggen noch dat de nacht van synder geborte hem opende eenen berch met alle de andere van Babilonien, inde welcke men sach een colonne halff wit ende half geveerwet in blau, inde welcke was gescreven int grix: de ure van mynder geboirte is gecomen. Welcke colonne onse voirs. bespieders boets-

^a Waarschijnlijk in de plaats van 'is', ofwel met het volgende woord te verstaan als 'in alles'.

schappen gesien te hebben. Ende hebben hooren seggen dat tselve kint dooden verweckt ende blinde tgesichte verleent heeft met syn wordt alleenen. Ende in Babilonien hebbent beginnen te aenbidden als den sone godts alle geloovige ende ongeloovige ende weygeren geensins in hem te gelooven, hem te aenbidden ende onderdanicheyt te bewysen, eenige vuyt devotie, andere vuyt vresen. Het vertelt veele passagien vuyt de heylige schrifture, sulcx dat hij genaempt wordt vande theologanten ende andere den sone godts. Schryven noch dat ten tyde van syne geborte thien uren lanck gehoort wirt eene seer triumphante ende verschrickelycke stemme aen eenen iegelycken die seyde: laet ons ons bereyden om te kennen den sone vuyt vroomhede^b, ende saelich de gene die naer syn woorden sullen hooren. Welcke stemme onse bespieders verclaeren gehoort te hebben ende gesien soedanige wonderlycke dingen. Sy verclaeren noch meer hoe dat int oude ende nieuwe testament geschreven staet dat desen comen soude in d'eynde vande werelt, geheeten Ante Christ ende den sone der verderffnisse.^c

Ende op dat wy gelooven mochten, geven aen allen dit voirs.

Wy hebben doen vergaederen ons cappittel int welcke wirt gesloten te seynden twee van onse broeders om te gaen vinden onse bespieders ende ondersoecken de waerheyt van alle dese dingen met seer grooter nersticheyt. De welcke wedergekeert synde hebben ons gebotschapt dat veel meer warachtich is dan ons geschreven en was en datse gesien hadden tkint ende de voirs. colonne met andere miraculen, om de welcke te vertellen te veel tyts behoeven soudent, maer dat dese dry oft vier wonderen dienen tot vermaeninge aen Italien ende mogen over al geopenbaert worden. Ende datmen hem begeve tot goede wercken, want het eynde der weerelt ons seer naeckende is. Daeromme laet ons vast ende gestaedich syn int gelooff van Jesus Christus onsen heere ende salichmaker, ende niet andere boosen ongeloovigen diemen ten eynde sal sien revolteren. Laet ons dan stantvastich blyven in volherdicheyt op dat wy daer doere mogen besitten d'euwich goet Amen.

^b Paleografisch staat er enkel 'voo...', met een afkortingsstreep. De lezing 'vrouen' is onwaarschijnlijk wegens de dubbele o, en 'den sone vuyt vrouwen' is geen scripturaire uitdrukking. Voor de lezing 'vroomhede' is het bezwaar dat de oorspronkelijke betekenis van dat woord was: kracht, sterkte, voordeel, en niet vroomheid.

^c Joann. XVII, 12.